Recreatieschap **Drenthe**

Begroting **2026**

(inclusief meerjarenraming 2027-2029)
Concept

RECREATIE & TOERISME

sleutel naar brede welvaart

recreatieschap.nl

Inhoudsopgave

Aanbiedingsbrief 2026 4
Verplichte paragrafen 21
Programmabegroting 28
Toelichting programmabegroting 30
Bijlagen 36
Bijlage I: Bijdragen gemeenten exploitatiekosten 37
Bijlage II: Bijdragen gemeenten Stimuleringsfonds 38
Bijlage III: Totale bijdragen gemeenten 2026 39
Bijlage IV: Investeringsstaat 40
Bijlage V: Meerjarenraming 2027-2029 41
Bijlage VI: Meerjarenraming 2027-2029 per gemeente 42
Bijlage VII: Begrotingsgegevens ten behoeve van het BBV 44
Bijlage VIII: Geprognosticeerde begin- en eindbalans 45
Bijlage IX: EMU-saldo 46
Bijlage X: Financiële kengetallen 47
Bijlage XI: Overzicht van incidentele baten en lasten 48

Aanbiedingsbrief **2026**

Aanbiedingsbrief 2026

Algemeen

Met deze begroting, inclusief de meerjarenraming voor 2027-2029, geven we als Dagelijks Bestuur, inzicht in onze plannen en de belangrijkste doelen en activiteiten die Recreatieschap Drenthe in 2026 wil realiseren. Daarbij laten we ook zien hoe we dit financieel vormgeven. We baseren ons op onze taakopdracht en de kansen en uitdagingen binnen de sector Recreatie en Toerisme in Drenthe en de gemeente Ooststellingwerf. Op 10 april 2025 bieden we de ontwerpbegroting 2026 aan het Algemeen Bestuur aan (ter vaststelling op 3 juli 2025).

Het Dagelijks Bestuur is zich ervan bewust dat de gemeenten in 2026 worden geconfronteerd met het zogenoemde 'ravijnjaar'. Het Dagelijks Bestuur stelt daarom een realistische en doelmatige begroting voor waarbij nadrukkelijk geen aanvullende investeringen gevraagd worden. We kiezen ervoor om een efficiency slag te maken door een openstaande vacature niet in te vullen. Hierdoor ontstaat een structurele besparing van ongeveer € 50.000,=.

De begroting 2026 wordt al vroeg opgesteld en voorgelegd aan onze deelnemers. Omdat deze begroting vroeg wordt opgesteld, kan het zijn dat er later nog aanpassingen nodig zijn. Het Dagelijks Bestuur benadrukt daarom dat deze begroting niet een statisch gegeven hoort te zijn. Als ons takenpakket verandert of de indexering sterk afwijkt, passen we dit, indien nodig, via een begrotingswijziging aan.

Samenwerking binnen het Recreatieschap

Recreatieschap Drenthe is een samenwerkingsverband van de twaalf Drentse gemeenten en de Friese gemeente Ooststellingwerf én één van de instrumenten die de gemeenten snel, effectief, daadkrachtig en succesvol kan inzetten. Samen zorgen we ervoor dat de recreatie- en toerismesector zich kan ontwikkelen en versterken.

Gemeenten hebben veel taken, en sommige daarvan pakken we efficiënter samen op. Door samen te werken, bundelen we krachten, versterken we netwerken en leren we van elkaar. Dit leidt tot meer bestuurlijke slagkracht, betere samenwerking en meer expertise.

Met onze reguliere werkzaamheden en projecten stimuleren we kennisuitwisseling, verbeteren we contacten en ontwikkelen we beleid. We zorgen ervoor dat de toeristische infrastructuur goed blijft, coördineren en nemen deel aan projecten en beheren het fonds voor Recreatie en Toerisme.

Ons doel? Kansen creëren voor onze opdrachtgevers, ondernemers ondersteunen en zorgen voor een toegankelijke en aantrekkelijke omgeving voor recreanten en toeristen.

N.B.: Recreatieschap Drenthe omvat de Drentse gemeenten en de Friese gemeente Ooststellingwerf. In deze nota spreken we over Drenthe en Drentse ontwikkelingen, maar dit geldt uiteraard ook voor gemeente Ooststellingwerf.

1. Inleiding

Toerisme en recreatie zijn van grote waarde voor de inwoners van Drenthe. Het draagt bij aan geluk, welzijn en gezondheid en heeft daarnaast een belangrijke maatschappelijke en economische functie.

Recreatieschap Drenthe werkt zonder eigen belang: de financiële middelen die we ontvangen van de Drentse gemeenten en Ooststellingwerf, investeren we direct in de vrijetijdssector binnen deze gemeenten. We zorgen voor een provinciale afstemming van beleid en behartigen de belangen van de Drentse gemeenten en Ooststellingwerf. Daarnaast bevorderen we kennisuitwisseling, verbeteren we samenwerking, adviseren we gemeenten en ondernemers, ontwikkelen en onderhouden we de toeristische infrastructuur, en coördineren we projecten. Ook beheren we de financiële middelen van het succesvolle Stimuleringsfonds.

2. Maatschappelijke impact

Artikel 22 van onze Grondwet stelt dat de overheid voorwaarden schept voor maatschappelijke en culturele ontplooiing en ***voor vrijetijdsbesteding***.

Recreatie en toerisme zijn van groot belang voor ons welzijn en onze levenskwaliteit. Ze zorgen voor ontspanning, sociale verbinding en dragen bij aan een gezonde levensstijl. De sector stimuleert beweging, bevordert ontmoetingen en helpt mensen om hun vrije tijd zinvol in te vullen. Tijdens de coronapandemie werd extra duidelijk hoe diepgeworteld deze behoeften in ons leven zijn (bron: CELTH; Maatschappelijke waarde van toerisme en recreatie, maart 2021).

Recreatie biedt mensen de kans om te ontspannen, stress te verminderen en plezier te hebben. Dit draagt bij aan hun mentale en fysieke gezondheid. Daarnaast vervult de sector een aantal belangrijke functies:

- **Ontspanning en stressvermindering** – recreatie helpt mensen om rust te vinden naast hun dagelijkse verantwoordelijkheden.
- **Gezondheid en welzijn** – het bevordert een actieve levensstijl en draagt bij aan een goede fysieke en mentale conditie.
- **Sociale verbinding** – recreatie biedt kansen om sociale contacten te leggen en te versterken.
- **Persoonlijke groei en ontwikkeling** – recreatie en toerisme stimuleren creativiteit en het ontdekken van nieuwe vaardigheden en hobby's.
- **Kwaliteit van leven** – het draagt bij aan een gevoel van tevredenheid en geluk.
- **Versterken van trots en behoud van cultuur** – het vergroot het gevoel van identiteit en verbondenheid.

Toerisme is is het reizen naar andere plekken, nieuwe ervaringen opdoen, herinneringen maken, andere culturen verkennen en te genieten van landschappen en attracties.

Bovendien draagt toerisme bij aan het genereren van inkomsten voor lokale economieën en stimuleert het werkgelegenheid (zie ook paragraaf 3). Het zorgt ervoor dat winkels en voorzieningen behouden blijven en de voorzieningen zoals dagrecreatief aanbod en routes die voor toeristen aangelegd worden, zijn ook van toegevoegde waarde voor inwoners.

De vraag naar recreatie en toerisme zal de komende jaren autonoom blijven groeien door bevolkingsgroei, vergrijzing en een toenemend aantal toeristen, terwijl de beschikbare ruimte schaars is. De maatschappelijke behoefte aan recreatie en ontspanning blijft onverminderd groot en zal de komende jaren alleen maar toenemen.

3. Economische impact

De recreatief-toeristische sector is een belangrijke economische pijler voor Drenthe. Het zorgt voor omzet, werkgelegenheid en draagt bij aan de leefbaarheid. Met 9,1 miljoen overnachtingen, ruim 1.343 miljard euro aan bestedingen (direct en indirect) en ruim 21.000 banen (marktaandeel van 9%) speelt de sector een essentiële rol in de Drentse economie.

De recreatiesector blijft een drijvende kracht achter de economie en werkgelegenheid in Drenthe. Door te blijven investeren in recreatie en toerisme zorgen we ervoor dat Drenthe een aantrekkelijke provincie blijft voor inwoners en bezoekers.

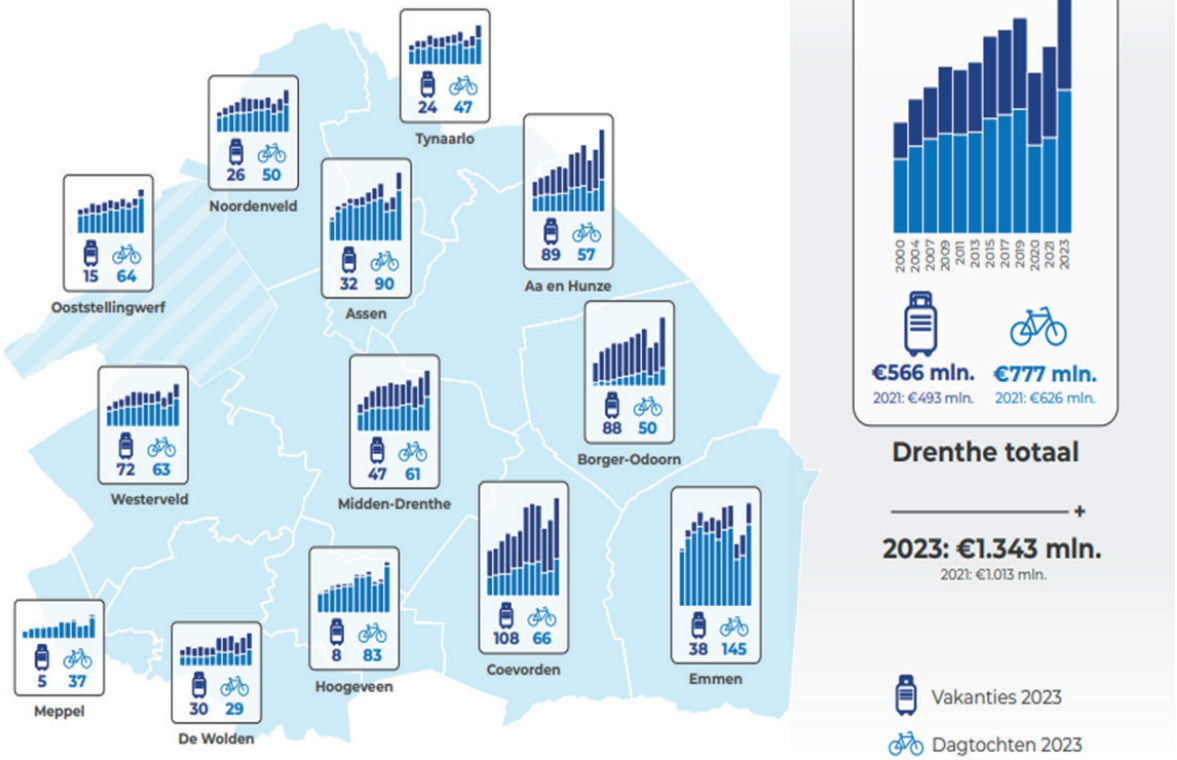

Dagtocht- en Vakantiebestedingen per Gemeente
Directe en afgeleide bestedingen | x € mln. | 2000-2023

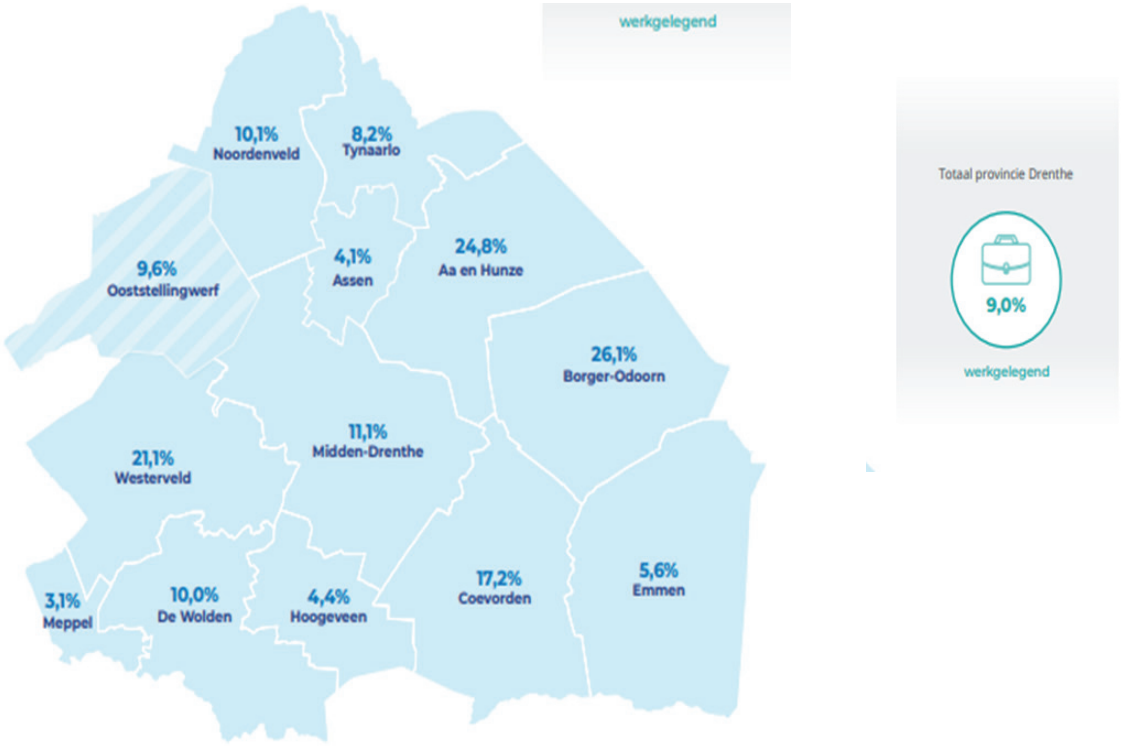

Iedere 2 jaar voert het Recreatieschap onderzoek uit naar de toeristisch-recreatieve sector om de economische impact in kaart te brengen. We richten ons hier met name op bestedingen en de werkgelegenheid. In samenwerking met een aantal gemeenten onderzoeken we in 2025 de impact van recreatie en toerisme op de samenleving en de omgeving (Dashboard Impact Toerisme).

4. Ontwikkelingen 2024-2025

In 2024 en begin 2025 zien we tal van ontwikkelingen die invloed hebben op het dagelijks leven, en daarmee ook op de vakantie- en vrijetijdsmarkt. De behoefte aan vakantie en recreatie blijft sterk, en we zien dat mensen hun vrije tijd graag blijven besteden aan ontspanning en beleving. Hieronder bespreken we een aantal belangrijke trends en ontwikkelingen.

Onzekerheid en economische impact
Landelijk heerst een gevoel van (toenemende) onzekerheid. De situatie in Oekraïne, de spanningen in het Midden-Oosten, de veranderende houding van de Verenigde Staten t.o.v. Europa en andere geopolitieke ontwikkelingen blijven de internationale verhoudingen beïnvloeden. Dit heeft niet alleen politieke en maatschappelijke gevolgen, maar zorgt ook voor economische onzekerheid. De gevolgen hiervan – zoals inflatie en stijgende kosten van levensonderhoud – zijn voelbaar.

Hoewel de energieprijzen zich deels hebben gestabiliseerd, blijft inflatie een factor in het bestedingspatroon van consumenten. Mensen blijven vakanties belangrijk vinden, maar kijken bewuster naar prijs en waarde. In Drenthe zien we een stabilisatie in het aantal overnachtingen (9,1 miljoen), mede doordat binnenlands toerisme populair blijft. Ook zien we een kleine toename van het aantal Duitse gasten die Drenthe bezoeken.

Arbeidsmarkt: tekorten en veranderingen
De gastvrijheidssector kampt al jaren met personeelstekorten. Dit vraagt om een duurzaam personeelsbeleid met slimme oplossingen op het gebied van werving, opleiding en arbeidsomstandigheden. Het tekort aan gekwalificeerd personeel in de horeca en recreatiesector wordt verergerd door vergrijzing, krimpende beroepsbevolking en veranderende voorkeuren onder jongeren (millenniums en GenZ).

De gevolgen hiervan zijn merkbaar: langere wachttijden, beperktere openingstijden en een soms verminderde servicekwaliteit. De sector moet qua imago aantrekkelijker worden door betere arbeidsvoorwaarden, vaste contracten en doorgroeimogelijkheden. Daarnaast zal de inzet van technologie, zoals automatisering en AI, steeds belangrijker worden om het tekort op te vangen.

Ruimtelijke ontwikkelingen en de strijd om de ruimte
Naast economische en maatschappelijke veranderingen zijn er ook ruimtelijke ontwikkelingen die impact hebben op de vrijetijdssector.

De landelijke en provinciale plannen rondom de herstructurering van de agrarische sector zorgen nog niet voor de gewenste duidelijkheid voor agrariërs. En de vraag blijft openstaan hoe het platteland als vrijetijdslandschap er straks uit zal zien.

Ook de wooncrisis zal impact hebben op de aantrekkelijkheid van het landschap, zeker in Drenthe. De vraag is waar worden nieuwe woningen gebouwd en worden deze nieuwe wijken recreatief-landschappelijk ingepast of ontstaan er mix-vormen van recreatie- en woonparken.

Daarnaast blijft het toenemende stikstofprobleem, zeker in Drenthe met de vele natuurgebieden, een beperkende factor voor nieuwe ontwikkelingen in de recreatieve sector, vooral in of nabij Natura 2000-gebieden. Dit geldt niet alleen voor toeristische bedrijven, maar ook voor de aanleg van recreatievoorzieningen in of bij natuurgebieden en de organisatie van evenementen, die door regelgeving steeds meer onder druk staan.

Ondanks deze uitdagingen blijft de vraag naar recreatie en toerisme autonoom groeien. De bevolkingsgroei en het toenemende besef van het belang van een actieve en gezonde leefstijl zorgen voor een blijvende vraag naar recreatieve voorzieningen.

Klimaat en duurzaamheid

De impact van klimaatverandering wordt steeds duidelijker zichtbaar, met extremere weersomstandigheden zoals langdurige droogte, hittegolven en zware regenval. Dit heeft directe gevolgen voor de recreatieve sector. Ondernemers in de vrijetijdssector zullen zich steeds meer moeten aanpassen om hun locaties toekomstbestendig te maken. In 2025 trekken we als Recreatieschap samen met de Veiligheidsregio Drenthe op in het kader van beheersing/voorkoming van natuurbranden.

Duurzaamheid is een belangrijk thema. Duurzaamheid is allang geen trend meer maar is ‘mainstream’ voor de sector. Bedrijven in de sector moeten nadenken over hoe ze natuurwaarden op hun park kunnen versterken, hoe ze hun energiegebruik kunnen beperken en hoe ze efficiënter kunnen omgaan met grondstoffen en afval. De energietransitie, bijvoorbeeld door van het gas af te gaan, speelt hierbij een grote rol. Wie tijdig investeert in verduurzaming, investeert in de toekomst van zijn bedrijf en speelt in op de veranderende vraag van de consument.

Vooruitblik

Ondanks de buitenlandse en binnenlandse uitdagingen blijven recreatie en toerisme essentiële pijlers voor welzijn, leefbaarheid en economie. De komende jaren ligt de focus op innovatie, duurzaamheid en het inspelen op veranderende behoeften. Door slim in te spelen op ontwikkelingen kunnen we ervoor zorgen dat Drenthe aantrekkelijk blijft voor zowel inwoners als bezoekers.

5. Recreatieschap Drenthe - de opdracht

Recreatieschap Drenthe richt zich op een aantal kerntaken die bijdragen aan een sterke en samenhangende recreatiesector in de provincie. Hieronder lichten we de belangrijkste activiteiten toe.

Beleid en ondersteuning
Recreatieschap Drenthe ondersteunt gemeenten met kennis en expertise over de recreatiesector. Dit doen we door het ontwikkelen van beleidsvisies en het organiseren van kennisuitwisseling. Via cursussen, overleggen (zoals het AORTA-overleg voor recreatieambtenaren), excursies, het recreatiecongres, recreatiesociëteit, open colleges en studiereizen bieden we inspiratie en ondersteuning aan onze deelnemers. Maar ook met de ontwikkeling van concrete en praktische visies en adviezen als de 'Adviesnota Campertoerisme in Drenthe', herijking MTB-visie, Ecorys-rapporten, Wandelagenda etc. Dit alles met het doel om de beste besluiten voor toeristisch-recreatief Drenthe te (laten) maken.

Met regelmatige bijeenkomsten brengen we beleidsmakers, bestuurders en (recreatie)ondernemers met elkaar in contact. Deze werkwijze blijkt in de praktijk efficiënt en prettig te werken. We voorkomen dat het wiel steeds opnieuw wordt uitgevonden en zorgen voor afstemming op Drents niveau. Veel toeristen zien Drenthe als één bestemming, daarom is het belangrijk dat we onze projecten en initiatieven op provinciaal niveau goed coördineren.

Projectontwikkeling en stimuleringsfonds
Recreatieschap Drenthe voert diverse projecten uit, vaak gemeentegrensoverschrijdend. Om de uitvoering mogelijk te maken, sluiten we aan bij subsidieprogramma's op provinciaal, landelijk en Europees niveau als bijvoorbeeld Interreg, Regiodeals, Leader of Nij Begun.

Daarnaast ontvangen we jaarlijks bijdragen van de deelnemende gemeenten, die deels gebaseerd zijn op de opbrengst (=1,8%) van de geinde toeristenbelasting. Deze middelen worden gestort in het stimuleringsfonds, waarmee we snel en efficiënt financiële ondersteuning kunnen bieden aan nieuwe recreatieve ontwikkelingen. Dankzij dit fonds en onze strategische inzet van middelen, slagen we erin extra subsidiegelden te genereren. Dit levert een financiële multiplier op van minimaal vier: elke euro uit het stimuleringsfonds trekt vier keer zoveel aan aanvullende financiering aan.

Routes en netwerken
In 2024 hebben we de visie ontwikkeld op routegebonden recreatie. Hiermee onderstrepen we onze positie, expertise en netwerk op het gebied van routes. We willen actief bijdragen aan een sterke recreatie- en toerismesector in Drenthe en Ooststellingwerf. Deze visie helpt ons om gerichter te werken, vraagstukken planmatig aan te pakken en kansen optimaal te benutten.
Onze ambities zijn:

- Ons Routebureau beheert de best onderhouden fiets- en wandelroutes en knooppuntnetwerken van Nederland. Dit doen we met ons team en 150 vrijwilligers
- Recreatieschap Drenthe is dé expert en centrale spil op het gebied van routes, met een leidende rol in het faciliteren en bevorderen van routegebonden recreatie.
- Onze kennis en faciliteiten zetten we actief in om het recreatieve aanbod te versterken en het gebruik ervan te stimuleren binnen het werkveld en de lokale gemeenschappen.

Een goed ontwikkeld en onderhouden routenetwerk is cruciaal voor een aantrekkelijke recreatieve infrastructuur. Het Routebureau van Recreatieschap Drenthe is verantwoordelijk voor de ontwikkeling, het beheer en het onderhoud van bewegwijzerde fiets- en wandelroutes en knooppuntnetwerken. Daarnaast ondersteunen we gebruikersgroepen van MTB'ers, ruiters en menners bij het onderhoud van hun routes en helpen we lokale initiatieven op het gebied van bewegwijzering, zoals hardlooproutes en dorpsommetjes.

Dankzij deze inspanningen hebben zowel **toeristen** als **inwoners** toegang tot een breed scala aan bewegwijzerde routes en voorzieningen, waaronder:

- Fietsroutes en het fietsknooppuntensysteem
- Wandelroutes, stadswandelingen en het wandelknooppuntensysteem
- De TT-route voor motoren en fietsers
- Kanosteigers in de Hunze en het Zuidlaardermeer
- Recreatieve toiletgebouwen in Hoogersmilde en Rogat

In een korte tijd zijn hebben we ruim **150 vrijwilligers** om het Recreatieschap heen verzameld. Onze vrijwilligers zetten zich vol enthousiasme in voor het onderhoud van wandelknooppunten en themaroutes. Hun inzet zorgt ervoor dat het routenetwerk in optimale staat blijft en Drenthe aantrekkelijk blijft voor recreanten. Zonder deze vrijwilligers kunnen we niet de kwaliteit van onderhoud plegen waar we als Recreatieschap voor willen staan.

Een goed onderhouden en slim georganiseerd routenetwerk is een visitekaartje voor de provincie en leidt recreanten langs de bijzondere verhalen van Drenthe, bezienswaardigheden en lokale ondernemers. Naast fysiek onderhoud zorgen we ervoor dat alle route-informatie digitaal beschikbaar is via drenthe.nl, zodat bezoekers eenvoudig hun ideale route kunnen plannen.

Bij alles wat we doen, staat **de recreant centraal**. Wat heeft hij of zij nodig, en hoe kunnen we daar het beste op inspelen? Op basis van deze inzichten ontwikkelen we nieuwe voorzieningen en blijven we werken aan een gastvrij en recreatief Drenthe.

6. RECREATIESCHAP DRENTHE - Acties 2026

Elk jaar werkt Recreatieschap Drenthe met een motto dat richting geeft aan onze inspanningen. In 2026 is ons motto: ‘Recreatie en Toerisme; sleutel naar brede welvaart’. Dit benadrukt het belang van de recreatie- en toerismesector als drijvende en verbindende kracht achter economische groei, maatschappelijke verbinding en welzijn.

In onze alledaagse werkelijkheid staat welvaart voor veel meer dan alleen ons inkomen of het bruto binnenlands product. We kijken daarom tegenwoordig breder, namelijk naar de brede welvaart. Brede welvaart hangt voor veel mensen sterk af van het hebben van passend en betaald werk. Daar staat tegenover dat ook vrije tijd grote invloed heeft op de levenskwaliteit die mensen ervaren. Het uitgangspunt van het concept brede welvaart is dat naast materiële welvaart ook welzijn van belang is voor een goede kwaliteit van leven.

Recreatie en toerisme spelen een belangrijke rol in deze context, omdat ze bijdragen aan de kwaliteit van leven en sociale interactie. Toerisme genereert inkomsten en creëert banen, wat bijdraagt aan de economische groei van een regio. Toerisme bevordert de uitwisseling van cultuur en tradities, wat de sociale cohesie en het begrip tussen verschillende groepen versterkt. Recreatieve activiteiten bevorderen de fysieke en mentale gezondheid, wat een positief effect heeft op het welzijn van individuen. Investeringen in toerisme kunnen leiden tot verbeteringen in infrastructuur, die ook de lokale bevolking ten goede komen.

In 2026 willen we de gemeenten en de sector actief blijven ondersteunen bij het gezamenlijk aanpakken van landelijke en provinciale uitdagingen. Recreatie en toerisme kunnen een nog grotere sleutelrol spelen in veel ontwikkelingen. Het is en blijft essentieel dat de overheid – op nationaal, provinciaal en gemeentelijk niveau – de waarde van de gastvrijheidssector erkent. Dit is niet alleen van belang voor de economie, maar ook voor sociale cohesie en het welzijn van inwoners. Het uitdragen van deze boodschap vereist een continue en gezamenlijke inspanning van overheden, ondernemers en organisaties.

Voor 2026 kijken we, met de gevolgen van het Ravijnjaar op het netvlies, naar kansen die zich naast onze reguliere taken op onze weg komen. We willen met onze organisatie bijdragen aan een sterke en toekomstbestendige recreatie- en toerismesector. Dit doen we door samen te werken, te innoveren én door het effectief inzetten van het Stimuleringsfonds, zodat recreatie en toerisme een blijvende impact hebben op Drenthe en Ooststellingwerf. We willen dat ‘iedere inwoner profiteert van de aanwezigheid van recreatie en toerisme’.

Activiteiten 2026

1. Instandhouding en beheren van fiets- en wandelnetwerken
Het beheren en onderhouden van de knooppuntennetwerken voor fietsers en wandelaars om zowel inwoners als toeristen optimaal gebruik te laten maken van deze voorzieningen. De basis op orde. Dit sluit ook aan bij de provinciale ambitie om fiets- en wandelprovincie nr. 1 te zijn en te blijven.

2. Versterking en actueel houden van fiets, wandel, MTB en hippische routes.
Dit doen we samen met onze vrijwilligers, MTB-verenigingen en Stichting Paardenroutes Drenthe door hen te voorzien van palen en bebording met het doel om uniformiteit in Drenthe te behouden én door de inzet van het Buitensportfonds waar de verenigingen een (kleine) financiële ondersteuning kunnen aanvragen bij het onderhouden van de verschillende routes.

3. Themaroutes met het verhaal van Drenthe
Het ontwikkelen van thematische en inclusieve routes die het unieke verhaal van Drenthe vertellen. We richten ons in 2026 op de doorontwikkeling van kinderroutes en inclusieve (fiets)routes.

4. Duurzaam toerisme
Het versterken en ontwikkelen van projecten die gericht zijn op duurzaam toerisme. (Toerisme dat rekening houdt met de huidige en toekomstige ecologische, sociale en economische impact). We blijven de ‘Klankbordgroep duurzaamheid en circulariteit’ zowel bestuurlijk als financieel ondersteunen. Daarnaast ontwikkelen en voeren we samen met anderen het in 2025 tot stand gekomen Drentse programma ‘Duurzaamheid’ uit.

5. Stimuleren van ondernemerschap
Het ondersteunen van ondernemers door middel van initiatieven zoals Vitale Vakantieparken en het Recreatie Expert Team en het stimuleren van samenwerkingen tussen onderwijs en arbeidsmarkt en van agro-toerisme.

6. Inzetten op data verzamelen en analyseren en kunstmatige intelligentie
De ontwikkelingen op het gebied van kunstmatig intelligentie gaan razendsnel. De bewustwording dat de inzet van kunstmatige intelligentie en robotisering in de bedrijfsvoering ook als een kans gezien kan worden heeft een impuls nodig. Wij willen de sector helpen door het volgen van ontwikkelingen op het gebied van data en kunstmatige intelligentie en het delen van deze inzichten met de sector.

7. Beleidsadvies voor gemeenten
De recreatiesector is een snel veranderende sector. We blijven daarom, gevraagd en ongevraagd, de gemeenten ondersteunen met beleidsrapporten op actuele vraagstukken. Ook willen we in 2026 een vernieuwd Ecorys-rapport uitbrengen om de ontwikkelingen en economische meerwaarde van de sector aan te tonen.

8. Stimuleringsfonds voor recreatieve projecten
Het stimuleringsfonds is al jaren een succesvol instrument gebleken om recreatieve (bij voorkeur gemeentegrensoverschrijdende) projecten te versnellen. Gemeenten maken goed gebruik van het fonds en ook in 2026 willen we het fonds extra inzetten waardoor recreatie en toerisme blijft bloeien.

9. Het stimuleren van netwerk ‘het elkaar weten te vinden en elkaar versterken’
We doen dit door middel van het organiseren van excursies (kennis opdoen van nieuwe ontwikkelingen elders), het jaarlijkse Recreatiecongres Drenthe, periodieke bijeenkomsten ambtenaren recreatie en toerisme e.d.

10. Recreatie en toerisme in ruimtelijke plannen
Het benadrukken van kansen van en voor recreatie en toerisme in discussies over de ‘strijd om de ruimte’, om recreatie en toerisme een volwaardige plek geven in ruimtelijke transities en gebiedsontwikkelingen.

Met deze focusgebieden blijven we bouwen aan een sterke, duurzame en bloeiende recreatiesector in Drenthe en Ooststellingwerf maar blijven met een open vizier kijken naar andere kansen en uitdagingen die op ons pad komen.

7. FINANCIEEL

Deze begroting bestaat uit het overzicht van de ontwikkelingen in de sector en van de baten en lasten (de uiteenzetting van de financiële positie). De begroting bevat tevens de verplichte paragrafen. De begroting is op 19 maart 2025 in de vergadering van het Dagelijks Bestuur behandeld. De vaststelling in het Algemeen Bestuur staat gepland tijdens de vergadering op 3 juli 2025.

Uitgangspunt is met deze begroting zo dicht mogelijk bij de werkelijkheid van 2026 te komen, in de wetenschap dat we zo nu en dan achterhaald worden door veranderingen in de tijd. Wij vragen geen aanvullende investeringen maar werken vanuit het principe om maximaal rendement te halen uit de beschikbare middelen. Financieel gezien is de begroting 2026 een actualisering van de begroting 2025.

Exploitatie
Het Recreatieschap Drenthe werkt met een klein personeelsbestand. Een deel van de werkzaamheden is projectgebonden. Indien het Recreatieschap voor de uitvoer hiervan extra menskracht nodig heeft, doet zij dit door middel van inhuur. Dus flexibele inhuur naast een vaste formatie.

In 2026 zal de vaste kern van de organisatie van het Recreatieschap bestaan uit 8,8 fte. De bezetting bestaat uit de volgende disciplines:

- Directie	1 fte;
- Beleid, advisering, projectuitvoering	2,3 fte;
- Toeristische bewegwijzering	4,4 fte;
- Ondersteuning (secretariaat, communicatie, financiële administratie)	1,1 fte;

Het Recreatieschap is gehuisvest in Dwingeloo. Hier delen we de huisvesting met Marketing Drenthe en het programma Vitale Vakantieparken. Deze gecombineerde huisvesting heeft als voordeel dat de contacten gemakkelijk tot stand komen en we elkaar snel weten te vinden.

Indexering:
De begroting van het Recreatieschap wordt jaarlijks aangepast voor de stijging van lonen en prijzen. Op moment van opstellen van deze begroting gaan we uit van het nu voorhanden zijnde inzicht en derhalve is het gebaseerd op aannames.

Basis van de opgestelde cijfers vormt de begroting 2025, aangevuld met indexering die afkomstig is uit de Macro Economische Verkenningen van het Centraal Planbureau (MEV 2025, versie sept. 2024) van het kerngegeven “Loonvoet Sector Overheid” en “Prijs materiële overheidsconsumptie”. Op basis hiervan wordt uitgegaan van een indexering van de begroting voor 2025 van 2,1% voor de salarislasten en 2,2% voor de overige lasten. Het werkelijke indexcijfer kan aanleiding zijn voor een begrotingswijziging gedurende het jaar.

Wijzigingen:
Het Recreatieschap heeft in het jaar 2020 gronden welke in erfpacht waren uitgegeven verkocht aan de erfpachters. Een deel van de winstopbrengst is in 2021 ontvangen en direct bestemd. Een deel van de opbrengst komt binnen vanaf 2024 in (16) jaarlijkse termijnen. In de begroting wordt deze bate verantwoord in de post “overige opbrengsten” ter grootte van € 13.500. Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd.
Ten opzichte van de begroting 2025 hebben we ervoor gekozen een vacature welke was ontstaan vanuit ziekte niet te vervullen, hierdoor realiseren we een efficiencyslag. Daarnaast ramen we geen renteopbrengsten gezien de fluctuaties van de rentevoet.

Reserves:
De onttrekkingen uit de reserveringen zijn overeenkomstig eerdere besluiten van het Dagelijks Bestuur.

De in de begroting opgenomen bedragen zijn de maximale onttrekkingen. Mocht overschrijding hiervan noodzakelijk blijken dan zal hier toestemming voor worden gevraagd middels een bestuursbesluit.
Het Recreatieschap initieert, geeft leiding aan en administreert projecten ter stimulering van recreatie en toerisme. Het Recreatieschap dient van toegevoegde waarde te zijn voor haar gemeenten en voor de sector. Dit kan alleen met betrokken, ontwikkelingsgerichte en goed passende medewerkers. Het kapitaal van het Recreatieschap zijn deze medewerkers. Blijvend investeren in de ontwikkelkracht van de medewerkers is daarom van essentieel belang.

Stimuleringsfonds Recreatie en Toerisme
Jaarlijks wordt door de Drentse gemeenten en gemeente Ooststellingwerf een bedrag voor dit fonds beschikbaar gesteld. Dit bedrag is gebaseerd op een – in de gemeenschappelijke regeling verankerde – vaste component (€ 10.000,=) en flexibel component zijnde 1,8% van de door de gemeenten geinde toeristenbelasting zoals vermeld in de laatst vastgestelde jaarrekening van de deelnemende gemeenten (het vaste bedrag en de flexibele component zijn vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur d.d.12 december 2024). Een deel van de toeristenbelasting wordt hierdoor feitelijk direct en zichtbaar ingezet ten behoeve van verdere ontwikkeling van de sector.

De toezeggingen uit het fonds maken het mogelijk snel andere subsidiemiddelen te generen (het fonds maakt het mogelijk om projecten in gang te zetten die anders niet, in beperktere omvang of met een veel langere aanlooptijd zouden zijn gerealiseerd). De inzet van het fonds is al jaren succesvol en de fondsmiddelen zorgen voor een grote multiplier (is vaak aanjager om andere middelen beschikbaar te krijgen).

Het budget van het fonds was in 2024 € 303.943,=. Uit de jaarrekening 2024 blijkt dat via het fonds een zeer effectief beleid mogelijk was, waardoor een groot aantal investeringen mogelijk zijn gemaakt (in 2024 voor een totaalbedrag van € 1.681.000,=). Het fonds blijft krachtig en succes vanuit de afgelopen jaren is bewezen. € 1 uit het fonds lokt € 4 van derden uit voor investeringen op het gebied van recreatie en toerisme in Drenthe en Ooststellingwerf.

Dankzij het fonds zijn onder andere de volgende projecten op een actieve en snelle wijze ondersteund: ondersteuning programma Vitale Vakantieparken, Horeca Vakpunt, bebording Zuidlaardermeer, Van Gogh project, Geopark, Ecorys onderzoek, Toeristische ontwikkelagenda Ooststellingwerf, ontwikkeling Lange afstandsfietsroute Hondsrug, Vaarrecreatie Hoogeveen, DashboardImpactmodel 5 gemeenten, Huis van de Drentsche Aa, 70 rustbankjes etc.

Toeristische Informatievoorzieningen
Sinds 2018 is een afzonderlijke begrotingspost beschikbaar voor het ontwikkelen van gemeentegrens overstijgende productontwikkeling (Drenthegids, fiets- en wandelknooppuntkaarten en gratis te verstrekken materialen), versterken gastheerschap, meertaligheid van het informatieaanbod, samenwerking met regio's, informatievoorziening in Hallenhuus en een betere aansluiting tussen marketing en informatievoorziening.

Daarnaast is het Recreatieschap eigenaar van de database die achter de website drenthe.nl hangt. Met Marketing Drenthe is een opdrachtgever/opdrachtnemer relatie ingericht waarbij Marketing Drenthe verantwoordelijk is voor het volledig en up-to-date houden van deze database. Jaarlijks wordt een activiteitenplan afgesproken (met jaarlijkse evaluatie) zodat één loket voor de ondernemers en evenementenorganisatoren kan worden aangeboden. Het Recreatieschap verzorgt uiteraard zelf het aanbod aan routes op drenthe.nl.

TOT SLOT

Recreatie en toerisme; sleutel tot succes
Het bestuur van Recreatieschap Drenthe is zich bewust van de financiële uitdagingen van de deelnemende gemeenten. Er worden dan ook geen aanvullende investeringen gevraagd en kiezen we ervoor om een openstaande vacature op voorhand niet in te vullen maar op een andere wijze te beleggen. Dit levert een besparing van 10% op de loonkosten op t.o.v. de begroting 2025.

Desalniettemin blijft het Recreatieschap actief inspelen op ontwikkelingen in de recreatie- en toerismesector. Het bestuur ziet in het Recreatieschap een krachtig instrument om gezamenlijke doelen te realiseren en de sector verder te versterken.

Samenwerking is de sleutel tot succes. We werken nauw samen met gemeenten, Provincie Drenthe, Marketing Drenthe, brancheorganisaties, terrein beherende organisaties, recreatieparken, dagattracties, horeca, musea, sport- en evenementenorganisaties en cultuur- en natuurorganisaties.

Als aanjager en coördinator speelt het Recreatieschap al jarenlang een cruciale rol in de ontwikkeling van de vrijetijdseconomie in Drenthe. Ons doel is een sterke, vitale sector waarin we als initiator en regisseur innovatieve projecten opstarten en begeleiden.

Recreatie en toerisme vinden grotendeels plaats op gemeentelijk niveau. Denk aan de aanleg van fietspaden, dagrecreatieterreinen, parkeervoorzieningen en het stimuleren van evenementen en natuurbeheer. Juist op deze terreinen kunnen gemeenten gezamenlijk optrekken en écht het verschil maken.

Een toerist ziet Drenthe als één bestemming en is zich niet bewust van gemeente- of provinciegrenzen. Daarom is een samenhangend en goed afgestemd toeristisch aanbod onmisbaar. Bovengemeentelijke beleidsontwikkeling is dan ook een essentiële succesfactor. Door samen te werken en te investeren in een sterke vrijetijdseconomie, maken we van Drenthe en de gemeente Ooststellingwerf een nóg aantrekkelijkere bestemming voor zowel inwoners als bezoekers.

Vaststelling
Wij verzoeken u de begroting 2026 vast te stellen.

Dagelijks Bestuur Recreatieschap Drenthe

Verplichte **paragrafen**

Verplichte paragrafen

1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
2. Financiering
3. Verbonden partijen
4. Grondbeleid

1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen
Onder dit begrip verstaat het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) het verband tussen weerstandscapaciteit en de risico's, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor onze financiële positie. Twee keer per jaar, bij de begroting en bij de jaarrekening, moeten de belangrijkste financiële risico's worden geactualiseerd en doorgerekend. Recreatieschap Drenthe moet een eigen vermogen, een weerstandsvermogen, hebben om deze financiële risico's af te kunnen dekken, mochten ze zich voordoen. Door aandacht voor het weerstandvermogen kan worden voorkomen dat dergelijke tegenvallers dwingen tot bezuinigingen en/of noodzaken tot een bijstelling van de uitvoering.

De risico-inschatting is gestoeld op diverse aannames. De globale inschatting van kans en omvang is tijdsgebonden, waarbij het (voortschrijdend) inzicht sterk afhankelijk is van vele onzekere toekomstige factoren. Onder dergelijke risico's wordt derhalve verstaan: alle redelijk voorzienbare onzekerheden die niet direct vooraf kwantificeerbaar zijn. Daarom kunnen er geen voorzieningen voor worden gevormd.

Reguliere risico's – risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn – maken geen deel uit van deze paragraaf. Hiervoor zijn immers verzekeringen afgesloten of voorzieningen gevormd.

De paragraaf weerstandsvermogen dient volgens artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) ten minste de volgende inhoud te bevatten:

A. Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de regeling beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
B. Een inventarisatie van risico's, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis zijn in relatie tot de financiële positie;
C. Het beleid betreffende de weerstandscapaciteit en de risico's en de realisatie daarvan.

Ad.A
De huidige omvang van de algemene reserve (per 31-12-2024 € 177.277,=) is gezien de omvang van de activiteiten en huidige inzichten (ingeschatte risico's) voldoende.

Ad.B
De inventarisatie en risico-inschatting is gestoeld op diverse aannames. Om binnen de organisatie risico's daadwerkelijk te beheersen is bewustwording van risico's van groot belang. De globale inschatting van kans en omvang is tijdsgebonden, waarbij het (voortschrijdend) inzicht sterk afhankelijk is van vele onzekere toekomstige factoren. We kunnen de volgende onderdelen onderscheiden:
toekomstige factoren. We kunnen de volgende onderdelen onderscheiden:

Personeel
Een kleine organisatie als het Recreatieschap is kwetsbaar voor wat de personele bezetting betreft. Voor veel functies is de beschikbaarheid van vervanging op hetzelfde kwalitatieve niveau, intern niet haalbaar. Dit betekent al snel dat een beroep gedaan moet worden op externe ondersteuning. Een interim-functionaris zal uit het weerstandsvermogen bekostigd moeten worden.

Periodiek vinden beoordelingsgesprekken plaats waarin aandacht is voor werkdruk en het gewenste ontwikkelperspectief van het personeel. In een kleine organisatie als het Recreatieschap Drenthe zijn de mogelijkheden vanuit dit oogpunt beperkt. Daarnaast is m.n. ook aandacht voor het fysiek zwaardere werk van de medewerkers van het routebureau. Hierbij is zeker een risico denkbaar van ziekteverzuim en/of uitval. Op basis van onze inschattingen (kans en impact) komen we tot:

- Vervanging bij ziekte en calamiteit (directie); 6 maanden (2 dgn), 57.200,=.
- Vervanging bij ziekte en calamiteit (administratie/routebureau); 6 maanden (2 dgn.), € 28.600,=.
- Risico leeftijdsopbouw/uitval;12 maanden, € 55.000,=.

In totaal betreft het ingeschatte financieel risico voor Personeel hiermee € 140.800,=.

Interne beheersing
Het Recreatieschap kent, net als iedere andere organisatie, mee- en tegenvallers in de sfeer van organisatie en overige kosten. Dit kan bijvoorbeeld betrekking hebben op overschrijding van budgetten voor huisvesting, communicatie, kantoor en overige kosten. Dergelijke tegenvallers dienen opgevangen te kunnen vanuit het weerstandsvermogen.

	Kans en impact	Financieel risico
Budgetoverschrijding	10 % van geraamde kosten	€ 22.000,= gedurende 1 jaar

Projecten
De projecten staan bij het Recreatieschap feitelijk buiten de exploitatie. Ter financiering van de projecten wordt een beroep gedaan op externe subsidiegevers. Daarnaast wordt aan een aantal projecten een bijdrage vanuit het stimuleringsfonds Recreatie en Toerisme toegekend. Het saldo van het stimuleringsfonds vormt feitelijk een buffer om de projecten te financieren en de eventuele mee- en tegenvallers op te vangen.

Balansrisico's
Dit betreft o.a. openstaande vorderingen, afschrijvingsmethodiek op activa etc. Gezien het bedrag en van welke organisatie c.q. bedrijf wij een vordering hebben openstaan, zullen deze vorderingen niet lang "openstaan" (het zijn vorderingen met een legitieme basis).

Gerechtelijke procedures
Op dit moment worden geen juridische procedures door of tegen de gemeenschappelijke regeling gevoerd.

Garanties
Op dit moment garanderen wij geen geldleningen die aan derden zijn verstrekt.

Onderhoud sanitaire voorzieningen
Ten behoeve van de recreatievaart hebben we enkele toiletvoorzieningen in beheer. In het kader van de bestrijding van de legionellabacterie vindt in het seizoen periodieke controle plaats. De fysieke toestand van de gebouwen is matig.

Coördinatie/projectverantwoording en uitvoering recreatief-toeristische projecten
Ook in 2026 en volgende jaren zullen projecten in uitvoering worden genomen. Deze projecten worden administratief en financieel verantwoord via een projectenadministratie. Door regelmatig overleg tussen de projectverantwoordelijke en de projectuitvoerende (juiste toepassing van de subsidievoorwaarden en de actualiteit van de projectadministratie) worden de financiële risico's tot een minimum beperkt.

Ad.C
Resumerend kan tot de volgende opstelling gekomen worden met betrekking tot het gewenste niveau van het benodigde weerstandsvermogen op basis van de geformuleerde uitgangspunten:

Totaaloverzicht	**Financieel risico**
Personeel	€ 140.800,=
Materieel	0,=
Interne beheersing	22.000,=
Overige opbrengsten	0,=
Projecten	0,=
Totaal	**€ 162.800,=**

De huidige omvang van de weerstandscapaciteit is per 31 december 2024 € 177.277,=. De ratio weerstandsvermogen bedraagt € 177.277 / € 162.800= 1,09.
Dit is gezien de omvang van de activiteiten en huidige inzichten door het bestuur als toereikend geacht.

2. Financiering

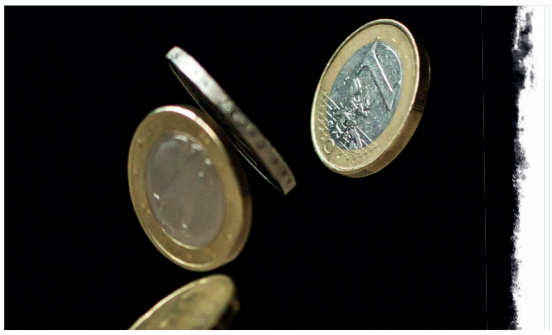

Algemeen
Het belangrijkste thema van de wet financiering decentrale overheden (wet Fido) is het inzicht geven in de treasuryfunctie bij decentrale overheden. De doelstellingen, richtlijnen en limieten van het voorgestane beleid zijn vastgelegd in het treasurystatuut. De treasuryparagraaf is één van de onderdelen waarmee de wetgever beoogd de transparantie en bestuurlijke beheersbaarheid van deze functie te bevorderen.

De wet Fido schrijft voor dat samen met de jaarstukken ook de overzichten met betrekking tot de renterisiconorm en de kasgeldlimiet bij Gedeputeerde Staten moeten worden ingediend. Vanaf 2004 is geen sprake meer van een vaste schuld (langlopende lening), een overzicht betreffende de renterisiconorm is dan ook niet van toepassing.

De kasgeldlimiet (de ruimte voor korte financiering) wordt volgens de wet Fido bij aanvang van het kalenderjaar 2025 gesteld op 8,5%. Wij streven door een actief treasurymanagement (bevoorschotting subsidies etc.) onder de kasgeldlimiet te blijven.

Omschrijving	**1e kw 2026**	**2e kw 2026**	**3e kw 2026**	**4e kw 2026**
Omvang begroting per 1 januari (=grondslag)	1.427.016	1.427.016	1.427.016	1.427.016
Toegestane kasgeldlimiet				
in procenten van de grondslag	8,5	8,5	8,5	8,5
in een bedrag	121.296	121.296	121.296	121.296

De bijdragen van de gemeenten worden in het 1e kwartaal ontvangen. Gedurende het jaar vindt er monitoring plaats aan de hand van tussentijdse cijfers.

3. Verbonden partijen

Het Recreatieschap kent geen verbonden partijen.

4. Grondbeleid

In het verslagjaar 2020 zijn de gronden, welke het Recreatieschap in bezit had te Emmer-Compascuum, verkocht aan beide pachters. De verkoop heeft plaatsgevonden op basis van de getaxeerde waarde. De verkoopopbrengst bestaat uit een eenmalige verkoopopbrengst en een 16-jarige toekomstige opbrengst. Deze opbrengst komt binnen vanaf 2024, in (16) jaarlijkse termijnen. Deze opbrengst hangt samen met de exploitatie van een windmolen op de verkochte locatie (dit is notarieel in de akte opgenomen). In de begroting wordt deze verwachte bate verantwoord onder het kopje “overige opbrengsten windmolen” ter grootte van € 13.500.

Programma **begroting**

in Euro’s

Categorie omschrijving	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten			
Personeel	9.750	0	0
Huisvesting	7.367	0	7.500
Overige opbrengsten	61.930	21.200	21.660
Overige opbrengsten windmolen	27.163	13.500	13.800
subtotaal	*106.210*	*34.700*	*42.960*
Bijdrage gemeenten in exploitatie	1.083.165	1.116.098	1.032.561
Stimuleringsfonds	303.943	320.362	351.495
subtotaal	*1.387.108*	*1.436.460*	*1.384.056*
Totaal baten	1.493.318	1.471.160	1.427.016
Lasten			
Personeel	684.466	738.150	656.403
Huisvesting	59.044	70.400	71.950
Onderhoud	79.481	72.500	74.100
Overige uitgaven	54.732	21.170	21.660
Overige uitgaven toer. info voorz.	121.884	130.500	133.300
Bestuur	1.013	630	640
Bureau	81.507	101.600	103.920
Afschrijvingen	3.295	8.700	6.400
subtotaal	*1.085.421*	*1.143.650*	*1.068.373*
Stimuleringsfonds	365.115	320.362	351.495
Totaal lasten	1.450.536	1.464.012	1.419.868
Resultaat voor bestemming	42.782	7.148	7.148
Saldo financieringsfunctie	99.495	0	0
Onttrekkingen aan reserves:			
Bestemmingsres. Stimuleringsfonds	61.171	0	0
Bestemmingsres. personele inzet	15.852	15.852	15.852
Bestemmingsres. toiletegebouwen	6.013	0	0
Toevoegingen aan reserves:			
Bestemmingsres. personele inzet	23.000	23.000	23.000
Resultaat na bestemming	202.313	0	0

Toelichting **Programma begroting**

in Euro’s

Omschrijving	Raming excl. btw	Raming excl. btw

Baten

Personeel		Totaal 0

Voor zover nu bekend zullen er geen medewerkers gedetacheerd worden.

Huisvesting		Totaal 7.500

Een deel van het kantoorpand wordt onderverhuurd aan het provinciale programma Vitale Vakantieparken.

Overige opbrengsten		Totaal 21.660
Recreatiecongres	8.900	
Excursie	2.560	
Kaarten	10.200	

Jaarlijks organiseert het Recreatieschap het recreatiecongres. Van een deelnemers wordt een bijdrage gevraagd voor deelname. Actuele thema's staan centraal en kennis wordt gedeeld tussen overheid en ondernemers.

Verder organiseert het Recreatieschap jaarlijks een dagexcursie voor bestuurders, raadsleden ed. Het Recreatieschap voorziet in toeristische informatie voor de recreant. Naast gratis materiaal wordt een deel verkocht. De opbrengst fluctueert nogal, dus wordt daarom neutraal opgenomen in de begroting.

Overig opbrengsten windmolen		Totaal 13.800

Met ingang van het jaar 2023 ontvangt het Recreatieschap minimaal € 13.500 per jaar gedurende 16 jaar. Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd. Deze jaarlijkse vergoeding is overeengekomen bij de verkoop van gronden aan de Pottendijk te Emmen. De vergoeding is afkomstig uit de geplaatste windmolen op het perceel.

Bijdrage gemeenten in exploitatie		Totaal 1.032.561

De gemeenten betalen jaarlijks, volgens een verdeelsleutel welke is opgenomen in de gemeenschappelijke regeling, een bijdrage zodat de exploitatiekosten gedekt zijn.

In bijlage I staan de bijdragen per gemeente vermeld.

Stimuleringsfonds		Totaal 351.495

De gemeenten betalen jaarlijks, een bijdrage aan het Stimuleringsfonds. De berekeningswijze is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling en bestaat uit een vast bedrag en een flexibel bedrag. In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 12 december 2024 is besloten het vaste bedrag te stellen op € 10.000 en is gekozen om het flexibele bedrag te stellen op 1,8% van de ontvangen opbrengst toeristenbelasting afkomstig uit de laatst vastgestelde jaarrekening van elke gemeente.

De hierdoor beschikbare middelen worden ingezet ter stimulering van projecten in de recreatie- en toerismesector. In bijlage II staan de bijdragen per gemeente.

Omschrijving	Raming excl. btw	Raming excl. btw

Lasten

Personeel		**Totaal**	**656.403**
Brutosalarissen	632.522		
Sociale lasten	158.131		

Het vaste personeel bestaat uit 11 medewerkers en 1 oproepkracht (8,82 fte's).

Ten gunste van deze post vindt jaarlijks een onttrekking plaats vanuit de bestemmingsreserve personele inzet van maximaal € 15.852.

Overige personeelskosten:

Geraamd wordt:	
Brutosalarissen naar projecten [1]	-53.000
Brutosalarissen naar projecten onderhoud wandelknp [2]	-108.500
Inlenen personeel	30.000
Loonkostensubsidie [3]	-17.500
Kosten P&O; administratie door gemeente Tynaarlo	5.800
Opleidingen/cursussen	7.100
Overige personeelskosten	1.850

[1] Gezien de doorloop van de huidige projecten tot en met 2026 worden er uren (salariskosten) geboekt op bepaalde projecten.
[2] 2 medewerkers houden zich bezig met het onderhoud wandelknooppunten; de salariskosten worden geboekt ten laste van onderhoud wandelknooppunten.
[3] Voor een medewerker, vanuit het doelgroepenbeleid, ontvangen wij een loonkostensubsidie van de gemeente Ooststellingwerf.

Huisvesting		**Totaal**	**71.950**
Huurkosten kantoorpand	50.000		
Energiekosten	14.800		
Schoonmaakkosten	4.500		
Overige huisvestingskosten	2.650		

Het Recreatieschap huurt een gedeelte van het kantoorpand aan de Drift (11c) te Dwingeloo.

Onderhoud	**Totaal**	**74.100**

Het Recreatieschap heeft via vele projecten een groot aantal voorzieningen gerealiseerd in de openbare ruimte. Het onderhoud van een aantal daarvan komt voor rekening van het Recreatieschap. Onderhoud aan diverse routestructuren (waaronder; wandelroutes, fietsknooppunten- en wandelknooppunten-netwerk, MTB-bebording, Geopark, ruiterroutesstructuur) kosten wandelvrijwilligers en onderhoud toiletvoorzieningen recreatievaart.

De onderhoudskosten zijn inclusief leasekosten voor een electrische auto.

Omschrijving	Raming excl. btw	Raming excl. btw
Overige uitgaven		**Totaal 21.660**
Recreatiecongres	8.900	
Excursie	2.560	
Kaarten	10.200	

(zie toelichting bij de baten)

Overige uitgaven toeristische informatievoorzieningen		**Totaal 133.300**
Toeristische informatievoorzieningen	75.500	
Toeristische informatievoorzieningen Drenthe.nl	57.800	

Het Recreatieschap ontwikkelt gemeentegrens overstijgende informatie (folders ed.).
Daarnaast worden cursussen aangeboden aan Tourist Info medewerkers.
Het Recreatieschap is eigenaar van de database die achter de website van Drenthe.nl hangt.
Jaarlijks wordt via een activiteitenplan afgesproken welke werkzaamheden
Marketing Drenthe verricht voor het up-to-date houden van de database.

Bestuur		**Totaal 640**

Bureau		**Totaal 103.920**
Portikosten	1.380	
Telefoonkosten	3.200	
Reis-, verblijf- en autokosten	11.800	
Representatiekosten	1.180	
Kantoorbenodigdheden	1.230	
Kopieerkosten	1.940	
Leasekosten	1.400	
Kantinekosten	2.350	
Automatiseringskosten	22.700	
Documentatie en voorlichting	2.870	
Abonnementen/lidmaatschappen	1.840	
Bankkosten	900	
Verzekeringen	16.350	
Verzekeringen ziekteverzuim	18.800	
Accountantskosten	15.300	
Overige kosten	680	

Kapitaal		**Totaal 6.400**

In bijlage IV staan de afschrijvingen.

Omschrijving		Raming excl. btw
Stimuleringsfonds	**Totaal**	**351.495**
Door inzet van dit fonds worden diverse projecten mogelijk gemaakt door middel van een financiële bijdrage.		

Onttrekkingen aan reserves

Bestemmingsreserve personele inzet	Totaal	15.852
Jaarlijks wordt een bedrag van maximaal € 15.852 onttrokken aan deze bestemmingsreserve (conform besluit Algemeen Bestuur).		

Toevoegingen aan reserves

Bestemmingsreserve personele inzet	Totaal	23.000
Jaarlijks wordt een deel van de bijdragen van de gemeenten toegevoegd aan de bestemmingsreserve personele inzet, maximaal € 23.000, (conform besluit Algemeen Bestuur). Hierdoor kan flexibel worden ingespeeld op nieuwe projecten/ontwikkelingen en wordt de mogelijkheid geboden om gebruik te maken van een flexibele schil aan personeel.		

Zien en Beleven
Live Demonstraties
Orvelte
't belevenis
In Orvelte is veel te zien
en te beleven!
www.orvelte.net

Bijlagen

Bijlage 1

Bijdragen gemeenten 2026 in de exploitatiekosten volgens bestaande bijdrageregeling
(in Euro's)

Gemeente	In %	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Aa en Hunze	7,75%	78.085	80.464	74.440
Assen	7,50%	75.570	77.867	72.039
Borger-Odoorn	8,00%	80.608	83.058	76.842
Coevorden	9,25%	93.203	96.036	88.848
De Wolden	6,75%	68.013	70.081	64.835
Emmen	18,00%	181.367	186.882	172.894
Hoogeveen	8,00%	80.608	83.058	76.842
Meppel	4,00%	40.304	41.529	38.421
Midden-Drenthe	10,00%	100.760	103.823	96.052
Noordenveld	7,25%	73.051	75.272	69.638
Ooststellingwerf	7,50%	75.570	77.867	72.039
Tynaarlo	6,25%	62.975	64.889	60.033
Westerveld	7,25%	73.051	75.272	69.638
Totaal	**107,50%**	**1.083.165**	**1.116.098**	**1.032.561**

Bijlage II

Bijdrage gemeenten 2026 in Stimuleringsfonds
In Euro's

Gemeente	Ontvangen inkomsten toeristen-belasting 2023	Flexibel bedrag (1,8%)	Vast bedrag	Begroting 2026
Aa en Hunze	1.986.000	35.748	10.000	45.748
Assen	665.648	11.982	10.000	21.982
Borger-Odoorn	2.342.737	42.169	10.000	52.169
Coevorden	2.188.534	39.394	10.000	49.394
De Wolden	414.215	7.456	10.000	17.456
Emmen	699.331	12.588	10.000	22.588
Hoogeveen	215.488	3.879	10.000	13.879
Meppel	0	0	10.000	10.000
Midden-Drenthe	1.144.379	20.599	10.000	30.599
Noordenveld	204.433	3.680	10.000	13.680
Ooststellingwerf	394.792	7.106	10.000	17.106
Tynaarlo	575.643	10.362	10.000	20.362
Westerveld	1.474.000	26.532	10.000	36.532
Totaal	**12.305.200**	**221.495**	**130.000**	**351.495**

De berekeningswijze is vastgesteld in de AB vergadering d.d. 12 december 2024.
Het flexibele bedrag bestaat uit 1,8% van de ontvangen inkomsten toeristenbelasting per gemeente, zoals vermeld in de laatst vastgestelde jaarrekening van de deelnemende gemeenten.

Het vaste bedrag is per gemeente € 10.000 per jaar.

Bijlage III

Totale bijdragen gemeenten 2026
In Euro's

Gemeente	Exploitatiekosten	Bijdrage Fonds R&T	Bijdrage 2026
Aa en Hunze	74.440	45.748	120.188
Assen	72.039	21.982	94.021
Borger-Odoorn	76.842	52.169	129.011
Coevorden	88.848	49.394	138.242
De Wolden	64.835	17.456	82.291
Emmen	172.894	22.588	195.482
Hoogeveen	76.842	13.879	90.721
Meppel	38.421	10.000	48.421
Midden-Drenthe	96.052	30.599	126.651
Noordenveld	69.638	13.680	83.318
Ooststellingwerf	72.039	17.106	89.145
Tynaarlo	60.033	20.362	80.395
Westerveld	69.638	36.532	106.170
Totaal	**1.032.561**	**351.495**	**1.384.056**

Bijlage IV

Investeringsstaat
In Euro's

Omschrijving	Datum	Aanschaf				Afschrijving						
		bedrag	vermeer-deringen	vermin-deringen	totaal	%	totaal per 1 jan.	boek-jaar 2026	boek-waarde 1 jan.	boek-waarde 31 dec.	rest-waarde 1 jan.	rest-waarde 31 dec.
Vervoermiddelen												
Volkswagen 5-VZK-31	16-10-12	20.250			20.250	20,00	17.250	0	3.000	3.000	3.000	3.000
Volkswagen 6-VXS-11	2-12-19	9.950			9.950	20,00	8.955	0	995	995	995	995
Peugeot V-325-K	25-11-20	7.000			7.000	20,00	6.300	0	700	700	700	700
Auto	2025	35.000			35.000	20,00	6.400	6.400	28.600	22.200	3.000	3.000
Totaal		72.200			72.200		38.905	6.400	33.295	26.895	7.695	7.695

Bijlage V

Meerjarenraming 2027-2029
In Euro's

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten						
Personeel	9.750	0	0	0	0	0
Huisvesting	7.367	0	7.500	7.665	7.834	8.006
Overige opbrengsten	61.930	21.200	21.660	22.137	22.624	23.122
Overige opbrengsten windmolen	27.163	13.500	13.800	14.104	14.414	14.731
Subtotaal	106.210	34.700	42.960	43.906	44.872	45.859
Bijdrage gemeenten in exploitatie	1.083.165	1.116.098	1.032.561	1.072.702	1.110.463	1.149.678
Stimuleringsfonds *	303.943	320.362	351.495	351.495	351.495	351.495
Subtotaal	1.387.108	1.436.460	1.384.056	1.424.197	1.461.958	1.501.173
Totaal baten	**1.493.318**	**1.471.160**	**1.427.016**	**1.468.103**	**1.506.830**	**1.547.032**
Lasten						
Personeel	684.466	738.150	656.403	688.567	718.175	749.057
Huisvesting	59.044	70.400	71.950	73.533	75.151	76.804
Onderhoud	79.481	72.500	74.100	75.730	77.396	79.099
Overige uitgaven	54.732	21.170	21.660	22.137	22.624	23.122
Overige uitgaven toer. info. voorz.	121.884	130.500	133.300	136.233	139.230	142.293
Bestuur	1.013	630	640	654	668	683
Bureau	81.507	101.600	103.920	106.206	108.543	110.931
Afschrijvingen	3.295	8.700	6.400	6.400	6.400	6.400
Stimuleringsfonds	365.115	320.362	351.495	351.495	351.495	351.495
Totaal lasten	**1.450.536**	**1.464.012**	**1.419.868**	**1.460.955**	**1.499.682**	**1.539.884**
Resultaat voor bestemming	**42.782**	**7.148**	**7.148**	**7.148**	**7.148**	**7.148**
Saldo financieringsfunctie	99.495	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves:						
Bestemmingsreserve Stimuleringsfonds	61.171	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve personele inzet	15.852	15.852	15.852	15.852	15.852	15.852
Bestemmingsreserve onderhoud	6.013	0	0	0	0	0
Toevoegingen aan reserves:						
Bestemmingsreserve personele inzet	23.000	23.000	23.000	23.000	23.000	23.000
Resultaat na bestemming	**202.313**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

* de bijdrage aan het Stimuleringsfonds is afhankelijk van de ontvangen inkomsten toeristenbelasting; aangezien deze nog niet zijn vastgesteld in de jaarrekeningen van de gemeenten is bedrag 2026 aangehouden.

Bijlage VI

Meerjarenraming 2027-2029 per gemeente
In Euro's

Gemeente:	In %	Begroting Exploitatie 2027	Begroting Fonds 2027	Begroting Totaal 2027	Begroting Exploitatie 2028	Begroting Fonds 2028	Begroting Totaal 2028	Begroting Exploitatie 2029	Begroting Fonds 2029	Begroting Totaal 2029
Aa en Hunze	7,75%	77.335	45.748	123.083	80.057	45.748	125.805	82.884	45.748	128.632
Assen	7,50%	74.840	21.982	96.822	77.474	21.982	99.456	80.210	21.982	102.192
Borger-Odoorn	8,00%	79.829	52.169	131.998	82.639	52.169	134.808	85.557	52.169	137.726
Coevorden	9,25%	92.302	49.394	141.696	95.551	49.394	144.945	98.926	49.394	148.320
De Wolden	6,75%	67.356	17.456	84.812	69.727	17.456	87.183	72.189	17.456	89.645
Emmen	18,00%	179.615	22.588	202.203	185.938	22.588	208.526	192.504	22.588	215.092
Hoogeveen	8,00%	79.829	13.879	93.708	82.639	13.879	96.518	85.557	13.879	99.436
Meppel	4,00%	39.914	10.000	49.914	41.320	10.000	51.320	42.779	10.000	52.779
Midden-Drenthe	10,00%	99.786	30.599	130.385	103.299	30.599	133.898	106.947	30.599	137.546
Noordenveld	7,25%	72.345	13.680	86.025	74.892	13.680	88.572	77.536	13.680	91.216
Ooststellingwerf	7,50%	74.840	17.106	91.946	77.474	17.106	94.580	80.210	17.106	97.316
Tynaarlo	6,25%	62.366	20.362	82.728	64.562	20.362	84.924	66.842	20.362	87.204
Westerveld	7,25%	72.345	36.532	108.877	74.892	36.532	111.424	77.536	36.532	114.068
Totaal	107,50%	1.072.702	351.495	1.424.197	1.110.464	351.495	1.461.959	1.149.677	351.495	1.501.172

* een aantal van de begrote balansposten 2026 ev. zijn gebaseerd op de jaarrekening 2024;
dit aangezien de begroting 2025 reeds eerder is vastgesteld (en dus minder recent is).

In de meerjarenraming is bij de exploitatie uitgegaan van een prijsindex van: 2027 loon: 4,9% en overig: 2,2%; 2028 loon 4,3% en overig 2,2%; 2029 loon 4,3% en overig 2,2%. De begrote bijdragen Stimuleringsfonds zullen wijzigen omdat dit bedrag voor een deel is gebaseerd op de daadwerkelijk geïnde toeristenbelasting, deze gegevens zijn nog niet bekend.

10:06
Afstand
0,8 km
Te gaan
32,3
22
Afstand
2,6 km
Te gaan
31,5
17
Afstand
5,0 km
Te gaan
28,9
STOP GPS
3,5
km
24,2
km/u

Bijlage VII

Begrotingsgegevens ten behoeve van het BBV

Statutaire naam	Recreatieschap Drenthe
Vestigingsplaats	Dwingeloo
Rechtsvorm	Publiekrechtelijke Rechtspersoon: Openbaar Lichaam op basis van gemeenschappelijke regeling
Activiteit	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van recreatie en toerisme.
Geraamd Eigen Vermogen 1-1-2026	€ 1.631.457
Geraamd Eigen Vermogen 31-12-2026	€ 1.638.605
Geraamd Vreemd Vermogen 1-1-2026 (kortlopend Vreemd Vermogen)	€ 905.798
Geraamd Vreemd Vermogen 31-12-2026 (kortlopend Vreemd Vermogen)	€ 952.465
Geraamd resultaat 2026	€ 0

Bijlage VIII

Geprognosticeerde begin- en eindbalans
In Euro's, standen per 31-12

	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
ACTIVA						
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	1	1	1	1	1	1
Materiële vaste activa	7.811	40.871	26.895	20.496	14.096	7.695
Totaal vaste activa	**7.812**	**40.872**	**26.896**	**20.497**	**14.097**	**7.696**
Vlottende activa						
Voorraad	9.718	8.054	9.718	9.718	9.718	9.718
Overlopende activa	48.810	52.270	48.810	48.810	48.810	48.810
Uitzettingen	2.470.142	2.102.846	2.267.829	2.267.829	2.267.829	2.267.829
Liquide middelen	55.392	174.817	69.688	76.836	83.984	91.132
Totaal vlottende activa	**2.584.062**	**2.337.987**	**2.396.045**	**2.403.193**	**2.410.341**	**2.417.489**
Totaal activa	**2.591.874**	**2.378.859**	**2.422.941**	**2.423.690**	**2.424.438**	**2.425.185**
PASSIVA						
Vaste passiva						
Algemene reserve	177.277	160.023	177.277	177.277	177.277	177.277
Best.res. stimuleringsfonds	1.129.009	1.190.181	1.129.009	1.129.009	1.129.009	1.129.009
Best.res. pers. inzet	21.444	28.592	35.740	42.888	50.036	57.184
Best.res. onderhoud	43.569	43.569	43.569	43.569	43.569	43.569
Best. res. ontw. infra.	50.696	50.696	50.696	50.696	50.696	50.696
Resultaat boekjaar	202.313	0	0	0	0	0
Totaal vaste passiva	**1.624.308**	**1.473.061**	**1.436.291**	**1.443.439**	**1.450.587**	**1.457.735**
Vlottende passiva						
Vlottende schuld	86.242	48.571	86.242	86.242	86.242	86.242
Overlopende passiva	881.324	857.227	900.408	894.009	887.609	881.208
Totaal vlottende passiva	**967.566**	**905.798**	**986.650**	**980.251**	**973.851**	**967.450**
Totaal passiva	**2.591.874**	**2.378.859**	**2.422.941**	**2.423.690**	**2.424.438**	**2.425.185**

Bijlage IX

EMU-saldo

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven van de overheid op transactiebasis in een bepaalde periode (boekjaar). Kortweg geeft het EMU-saldo aan of er in een bepaald jaar meer geld is uitgegeven dan er in dat jaar is binnengekomen, of dat er netto geld is overgehouden. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden). Tevens heeft het EMU-saldo een vergelijkbare functie als het kasstroomoverzicht.

Om de overheidsfinanciën in de Eurozone robuust te houden, zijn in Europees verband afspraken gemaakt over het toegestane maximale tekort van het EMU-saldo op nationaal niveau. Omdat het EMU-saldo van alle decentrale overheden onderdeel uitmaakt van het EMU-saldo op nationaal niveau is het voor decentrale overheden (en dus voor gemeenschappelijke regelingen) verplicht gesteld om het eigen EMU-saldo te vermelden in de begroting en de jaarrekening.

Berekening EMU-saldo

	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Exploitatiesaldo voor mutaties reserves	142.277	7.148	7.148
Mutatie materiële vaste activa	6.295	8.700	6.400
Mutatie voorzieningen	0	0	0
Mutatie voorraden	-1.664	0	0
Gerealiseerde boekwinst verkoop MVA	0	0	0
Berekend EMU-saldo	**146.908**	**15.848**	**13.548**

Bijlage X

Financiële kengetallen

	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Norm
Netto schuldquote	-107,60%	-96,80%	-98,08%	-96,26%	-94,69%	-93,10%	< 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	-107,60%	-96,80%	-98,08%	-96,26%	-94,69%	-93,10%	< 130%
Solvabiliteitsratio	62,67%	61,92%	59,28%	59,56%	59,83%	60,11%	> 25%
Structurele exploitatieruimte	1,73%	0,97%	1,00%	0,97%	0,95%	0,92%	> 0%

Netto schuldquote
De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van het Recreatieschap ten opzichte van de eigen middelen.

Solvabiliteitsratio
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin het Recreatieschap in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Structurele exploitatieruimte
Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele baten en lasten. Bij incidentele baten en lasten gaat het om eenmalige gebeurtenissen die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen.

Bijlage XI

Overzicht van incidentele baten en lasten

Volgens de BBV is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en lasten. Op die manier kan worden beoordeeld of en in hoeverre er sprake is van een sluitende begroting. Recreatieschap hanteert hierbij de uitganspunten:

- Als bestaand structureel beleid, niet zijnde een tijdelijke geldstroom, binnen de termijn van drie jaar een wijziging ondergaat dan worden de daarmee samenhangende lasten of baten in het begrotingsjaar niet als incidenteel aangemerkt. Budgetverschillen op activiteiten inzake structureel bestaand beleid kwalificeren wij dus als structureel.
- Toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves worden als incidenteel beschouwd als het gaat om niet structurele toevoegingen aan een bestemmingsreserve of dekking van incidentele lasten.
- Meerjarige tijdelijke geldstromen waarvan de eindigheid vastligt vanwege een bestuursbesluit kwalificeren wij als incidentele baten en lasten, ook als de geldstroom (nog) langer duurt dan drie jaar. Hiervan is sprake bij bijvoorbeeld projecten die langer dan drie jaar duren, maar waarvan wel bekend is dat die bijdrage op termijn stopt.

Incidentele baten en lasten

	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Incidentele baten						
Personeel - detachering	9.750	0	0	0	0	0
Huisvesting	0	0	0	0	0	0
Overige - recr. congres extra	4.323	0	0	0	0	0
Reserve - sloop toiletvoorziening	6.013	0	0	0	0	0
Totaal incidentele baten	**20.086**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Incidentele lasten						
Personeel - doelgroepenbeleid	38.924	0	0	0	0	0
Personeel - loonkostensubsidie	-17.235	0	0	0	0	0
Personeel - communicatie medew.	22.616	0	0	0	0	0
Personeel - juridische ondersteuning	31.714	0	0	0	0	0
Personeel - UWV zw/wazo	-8.971	0	0	0	0	0
Personeel - ziekengeld	-7.901	0	0	0	0	0
Personeel - transitievergoeding	41.244	0	0	0	0	0
Huisvesting	0	0	0	0	0	0
Onderhoud - sloop toiletgebouw	6.675	0	0	0	0	0
Onderhoud - vrijwilliger	2.100	0	0	0	0	0
Overige - recr. congres extra	9.095	0	0	0	0	0
Bestuur	0	0	0	0	0	0
Bureau	0	0	0	0	0	0
Afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
Reserve	0	0	0	0	0	0
Totaal incidentele lasten	**118.261**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Saldo incidentele baten en lasten	**-98.175**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting per programma

Personeel
Niet van toepassing.

Huisvesting
Niet van toepassing.

Onderhoud
Niet van toepassing.

Overige
Niet van toepassing.

Bestuur
Niet van toepassing.

Bureau
Niet van toepassing.

Afschrijvingen
Niet van toepassing.

Recreatieschap **Drenthe**

Recreatieschap Drenthe | Drift 11c | 7991 AA | Dwingeloo | **recreatieschap.nl**
KvK-nr.: 52124479 | BTW-nr.: NL003828591B01